

ESIPUHE

Tämä Ruutin kirjan käännös kantaa lisänimeä v2020, joka voidaan nykyisenä atk-aikana tulkita julkaisuvuodeksi tai toisaalta versionumeroksi.

Pohjatekstinä on ollut raamatunkääntäjä Pentti Mäkisen tekemä teksti. Hän on ollut myös tärkein kommentoija lopullista tekstiä varten.

Käännös pyrkii olemaan mahdollisimman tarkka ja uskollinen heprealaiselle alkutekstille ja mahdollisimman hyvää suomen kieltä. Kielten rakenteen erilaisuudesta johtuen tämäkään käännös ei voi olla ”täydellinen”.

Jatkamme raamatunkäännöstyötämme ja siihen liittyvää tutkimustyötämme muiden Vanhan testamentin kirjojen parissa.

Espoossa 5.4.2020

Lars Lewi Leptoni

RUUTIN KIRJA

Elimelekin perhe Mooabissa

1¹Siihen aikaan, kun tuomarit hallitsivat Israelia, tuli maahan nälänhätä. Silloin eräs mies Juudan Beetlehemistä lähti sieltä asuakseen muukalaisena Mooabin maassa vaimonsa ja kahden poikansa kanssa. ²Miehen nimi oli Elimelek, hänen vaimonsa nimi Noomi ja hänen kahden poikansa nimet Mahlon ja Kiljon; he olivat efratilaista Juudan Beetlehemistä. He tulivat Mooabin maahan ja jäivät sinne.

³Sitten Noomin mies Elimelek kuoli, ja nainen jäi yksin kahden poikansa kanssa. ⁴Pojat ottivat itselleen mooabilaiset vaimot. Toisen nimi oli Orpa ja toisen nimi Ruut. Kun he olivat asuneet siellä noin kymmenen vuotta, ⁵kuolivat myös molemmat pojat, Mahlon ja Kiljon, ja Noomi jäi yksin jäljelle miehensä ja kahden poikansa kuoltua.

Noomi, Orpa ja Ruut

⁶Silloin Noomi nousi miniöineen palatakseen Mooabin maasta, sillä hän oli kuullut siellä, että Herra oli pitänyt huolta kansastaan ja antanut sille leipää. ⁷Hän lähti yhdessä molempien miniöittensä kanssa paikasta, jossa oli asunut. Kun Noomi miniöineen kulki tietä palatakseen Juudan maahan, ⁸hän sanoi heille: "Lähtekää kumpikin takaisin äitinne kotiin. Herra osoittakoon teille laupeutta, niin kuin te olette osoittaneet vainajille ja minulle. ⁹Herra suokoon, että saisitte kumpikin turvan miehenne kodissa." Sitten hän suuteli heitä, mutta he alkoivat itkeä äänekkäästi ¹⁰ja sanoivat hänelle: "Me tulemme sinun mukana kansasi luo."

¹¹Mutta Noomi vastasi: "Kääntykää takaisin, tyttäreni! Miksi te lähtisitte minun kanssani? Voinko minä enää synnyttää poikia miehiksi teille? ¹²Kääntykää takaisin, tyttäreni, sillä minä olen liian vanha menemään kenenkään vaimoksi. Vaikka ajattelisinkin, että minulla olisi vielä toivoa lapsista, ja vaikka vielä tänä yönä olisin miehen kanssa ja synnyttäisin sitten poikia, ¹³jaksaisitteko te kuitenkin odottaa, kunnes he kasvavat suuriksi? Pidätyisittekö te sen vuoksi menemästä naimisiin? Ei, tyttäreni! Minulla on hyvin paha mieli teidän vuoksenne, sillä Herran käsi on ollut minua vas-

taan." ¹⁴Orpa ja Ruut itkivät yhä äänekkäämmin. Sitten Orpa suuteli anoppiaan jäähyväisiksi, mutta Ruut pysyi tämän seurassa.

Noomi palaa Ruutin kanssa Beetlehemisiin

¹⁵Noomi sanoi Ruutille: "Katso, kälysi palaa takaisin oman kansansa ja jumalansa luoi! Palaa sinäkin kälysi kanssa." ¹⁶Mutta Ruut vastasi: "Älä vaadi minua jättämään sinua ja lähtemään pois luotasi, sillä minne sinä menet, sinne minäkin menen, ja missä sinä yövyt, siellä yövyn minäkin. Sinun kansasi on minun kansani ja sinun Jumalasi on minun Jumalani." ¹⁷Missä sinä kuolet, siellä minäkin tahdon kuolla ja sinne tulla haudatuksi. Herra rangaistakoon minua nyt ja vastakin, jos muu kuin kuolema erottaa meidät."

¹⁸Kun Noomi näki, että Ruut oli lujasti päättänyt seurata häntä, hän lakkasi puhumasta Ruutille siitä asiasta.

¹⁹He jatkoivat matkaa yhdessä, kunnes tulivat Beetlehemisiin. Heidän tultuaan Beetlehemisiin koko kaupunki alkoi kohista heidän vuokseen, ja naiset kyselivät: "Onko tämä Noomi?" ²⁰Hän vastasi heille: "Älkää kutsuko minua Noomiksi. Kutsukaa minua Maaraksi, sillä Kaikkivaltias on aiheuttanut minulle paljon katkeraa murhetta." ²¹Rikkaana minä lähdin, mutta nyt Herra on antanut minun tulla tyhjin käsin takaisin. Miksi te kutsutte minua Noomiksi, vaikka Herra on nöyryyttänyt minua ja Kaikkivaltias tuottanut minulle onnettomuutta?" ²²Näin Noomi palasi Mooabin maasta Beetlehemisiin miniänsä, mooabilaisen Ruutin, kanssa. He saapuivat sinne ohranleikkua alussa.

Ruut poimii tähtiä Booaksen pellolla

2¹Noomilla oli miehensä Elimelekin puolelta sukulainen, nimeltä Boogas, vaikutusvaltainen ja rikas mies. ²Mooabilainen Ruut sanoi Noomille: "Voisinko mennä pellolle poimimaan tähtiä jonkun jäljessä, joka olisi minulle suosiollinen?" Noomi vastasi hänelle: "Mene, tyttäreni!" ³Ruut lähti ja meni poimimaan tähtiä eräälle pellolle sadonkorjaajien jäljessä. Sattumalta hän joutui peltopalstalle, joka kuului Elimelekin sukua olevalle Booakselle.

⁴Myös Boogas tuli Beetlehemistä ja sanoi sadonkorjaajille: "Herra olkoon teidän kansanne!" He vastasivat hänelle: "Herra siunatkoon sinua!"

⁵Boogas kysyi palvelijaltaan, joka oli leikkuuväen työnjohtajana: "Kenen väkeä tuo nuori nainen on?" ⁶Leikkuuväen työnjohtajana toimiva palvelija vastasi: "Hän on se nuori mooabilaisnainen, joka tuli Noomin mukana

Mooabin maasta. ⁷Hän pyysi: "Salli minun poimia ja koota tähkiä lyhteiden väliltä sadonkorjaajien jäljessä. Niin hän tuli ja on ollut liikkeellä aamusta tähän saakka. Vasta äsken hän vähän istahti tuolla majassa."

⁸Booas sanoi Ruutille: "Kuule, tyttäreni! Älä mene poimimaan toisten pelloille äläkä lähde pois vaan pysyttele täällä minun palvelijattarieni mukana.

⁹Pidä silmällä, millä pellolla leikataan, ja kulje sadonkorjaajien jäljessä. Minä olen kieltänyt palvelijoitani koskemasta sinuun. Kun sinun tulee jano, mene astioiden luo ja juo palvelijoiden ammentamaa vettä." ¹⁰Silloin Ruut heittäytyi kasvoilleen osoittamaan kunnioitusta ja sanoi hänelle: "Mistä syystä olen saanut armon sinun silmissäsi ja sinä osoitat minulle huomiota, vaikka olen muukalainen?" ¹¹Booas vastasi hänelle: "Minulle on tarkkaan kerrottu kaikki, mitä olet tehnyt anoppisi hyväksi miehesi kuoltua ja kuinka jätit isäsi, äitisi ja synnyinmaasi ja lähdit kansan luo, jota et ennen tuntenut. ¹²Herra palkitkoon sinulle tekosi, ja tulkoon sinulle täysi palkka Herralta, Israelin Jumalalta, jonka siipien alta olet tullut etsimään suojaa." ¹³Ruut sanoi: "Minä olen saanut armon sinun silmissäsi, herrani. Sinä olet lohduttanut minua ja puhutellut palvelijatartasi ystävällisesti, vaikka minä en ole yhdenkään palvelijattaresi vertainen."

Booas pitää huolta Ruutista

¹⁴Ruoka-ajan tultua Booas sanoi Ruutille: "Tule tänne, ota leipää syödäksesi ja kasta palasesi hapanviiniin." Ruut istui leikkuuväen viereen, ja Booas tarjosi hänelle paahdettuja jyviä. Hän söi kyllikseen, ja ruokaa jäi tähteeksi-kin. ¹⁵Kun hän sitten nousi poimimaan, Booas käski palvelijoitaa sanoen: "Antakaa hänen poimia myös lyhteiden välistä, ettekä te saa loukata häntä. ¹⁶Voittepa vetää lyhteistäkin tähkiä ja jättää ne hänen poimittavikseen. Ette saa moittia häntä."

¹⁷Ruut poimi pellolla iltaan asti. Sitten hän pui, mitä oli saanut poimituksi, ja ohria tuli noin eefa-mitan verran. ¹⁸Hän kantoi ne kaupunkiin ja näytti anopilleen, mitä oli poiminut. Ruut otti esille ja antoi anopilleen myös sen, mitä oli jäänyt jäljelle hänen syötyään kyllikseen. ¹⁹Tämä sanoi hänelle: "Missä olet tänään poiminut? Missä teit työtä? Siunattu olkoon se, joka on pitänyt huolta sinusta." Ruut kertoi anopilleen, mitä hän oli tehnyt ja kenen luona. Hän sanoi: "Mies, jonka luona olin tänään työssä, on nimeltään Booas." ²⁰Noomi sanoi miniälleen: "Siunatkoon häntä Herra, joka ei ole la- kannut osoittamasta uskollisuuttaan eläviä ja kuolleita kohtaan." Noomi sa-

noi hänelle vielä: "Se mies on sukulaistemme ja yksi sukulunastajistamme."
²¹Mooabilainen Ruut sanoi: "Mies sanoi minulle myös: 'Pysyttele minun palvelijoitteni mukana siihen asti, että he saavat leikatuksi kaiken viljan, mitä minulla on.'" ²²Noomi sanoi miniälleen Ruutille: "Hyvä on, tyttäreni, lähde hänen palvelijattariensa mukaan, niin sinua ei ahdistella toisten pelloilla." ²³Ruut pysytteli Booaksen palvelijattarien seurassa poimien tähkiä, kunnes ohran ja vehnän leikkuu oli lopussa. Hän asui edelleen anoppinsa luona.

Noomi neuvoo Ruutia

3¹Ruutin anoppi Noomi sanoi miniälleen: "Tyttäreni, minäpä hankin sinulle turvapaikan, että sinun kävisi hyvin. ²Kuulehan nyt! Booas, jonka palvelijattarien kanssa olit, on sukulaistemme. Tänä iltana hän viskaa ohria puimatantereella. ³Peseydy siis, voitele itsesi, pukeudu ja mene puimatantereelle. Älä kuitenkaan anna miehen huomata itseäsi, ennen kuin hän on syönyt ja juonut. ⁴Kun hän käy levolle, pane merkille paikka, johon hän käy makaamaan. Mene sitten, nosta peitettä hänen jalkopäästään ja käy siihen makaamaan. Hän sanoo sinulle, mitä sinun on tehtävä." ⁵Ruut vastasi hänelle: "Minä teen kaiken, mitä minulle sanot."

Ruut vetoaa Booaksen sukulunastusoikeuteen

⁶Ruut meni alas puimatantereelle ja teki aivan niin kuin hänen anoppinsa oli häntä käskenyt. ⁷Booas söi ja joi ja tuli hyvälle mielin. Sitten hän meni maata viljakasan viereen. Ruut tuli vaivihkaa, nosti peitettä hänen jalkojensa kohdalta ja kävi siihen makuulle. ⁸Puoliyön aikaan mies säpsähti, hapuili ympärilleen ja havaitsi naisen makaamassa jalkopäässään. ⁹Booas kysyi: "Kuka sinä olet?" Hän vastasi: "Minä olen Ruut, palvelijattaresi. Levitä viit-tasi liepeet palvelijattaresi yli, sillä sinä olet minun sukulunastajani." ¹⁰Booas vastasi: "Herra siunatkoon sinua, tyttäreni! Sinä olet osoittanut uskollisuuttasi sukuasi kohtaan nyt vielä kauniimmin kuin aikaisemmin, kun et ole kulkenut nuorten miesten jäljessä, et köyhien etkä rikkaitten. ¹¹Ja nyt, tyttäreni, älä pelkää! Minä teen sinulle kaiken, mitä pyydät, sillä kansani keskuudessa kaupungissani jokainen pitää sinua kelpo naisena. ¹²Totta on, että minä olen sukulunastaja, mutta on toinenkin sukulunastaja, joka on lähempää sukua kuin minä. ¹³Jää tähän yöksi. Jos hän huomenna lunas-

taa sinut, niin hyvä, lunastakoon. Ellei hän kuitenkaan halua lunastaa sinua, niin minä lunastan sinut, niin totta kuin Herra elää. Lepää siinä aamuun asti."

¹⁴Ruut lepäsi hänen jalkopäässään aamuun asti, mutta nousi ennen kuin kukaan saattoi vielä tuntea toistaan. Booas ajatteli: "Kunpa kukaan ei saisi tietää, että tämä nainen on tullut puimatantereelle." ¹⁵Hän sanoi: "Tuo tänne viitta, joka on ylläsi, ja pitele sitä." Ruut piteli viittaa, ja Booas mittasi siihen kuusi mittaa ohria ja pani ne hänen selkäänsä. Sitten Booas meni kaupunkiin.

Noomi rohkaisee Ruutia

¹⁶Kun Ruut tuli anoppinsa luo, tämä kysyi: "Oletko se sinä, tyttäreni?" Ruut kertoi hänelle kaiken, mitä mies oli hänelle tehnyt. ¹⁷Hän sanoi: "Nämä kuusi mittaa ohria hän antoi minulle ja sanoi: 'Et saa mennä tyhjin käsin anoppisi luo.'" ¹⁸Silloin Noomi sanoi: "Odota, tyttäreni, kunnes saat tietää, kuinka asia ratkeaa. Se mies ei suo itselleen lepoa vaan saattaa asian päätökseen vielä tänä päivänä."

Booas käyttää sukulunastusoikeuttaan

4¹Booas meni kaupungin porttiin ja istuutui sinne. Silloin sukulunastaja, josta hän oli puhunut, kulki siitä ohitse. Booas sanoi: "Sinä siellä, poikkea tänne istumaan." Mies poikkesi sinne ja istuutui. ²Sitten Booas haki kymmenen miestä, kaupungin vanhimpia, ja sanoi: "Istukaa tähän." Kun he olivat istuutuneet, ³Booas sanoi sukulunastajalle: "Noomi, joka on palannut Mooabin maasta, on myymässä peltopalstaa, joka kuului veljellemme Eli-melekille. ⁴Minä ajattelin ilmoittaa siitä sinulle ja pyytää, että ostaisit sen tässä istuvien ja kansani vanhimpien läsnäollessa. Jos tahdot sen lunastaa, niin lunasta. Mutta jos et tahdo lunastaa sitä, ilmoita minulle, niin että saan tietää sen, sillä ei ole muita sukulunastajia kuin sinä ja sinun jälkeesi minä." Mies sanoi: "Minä lunastan sen."

⁵Silloin Booas sanoi: "Sinä päivänä, jona ostat pellon Noomilta ja moobalaiselta Ruutilta, sinä ostat myös vainajan lesken, jotta säilyttäisit vainajan nimen hänen perintöosassaan." ⁶Sukulunastaja sanoi: "Sitten en voi lunastaa sitä itselleni, etten turmelisi omaa perintöosaani. Lunasta sinä itsellesi, mitä minun olisi lunastettava, sillä minä en voi sitä tehdä."

⁷Aikaisemmin oli Israelissa kaikkia lunastus- ja vaihtokauppoja vahvistettaessa sellainen tapa, että mies riisui kenkensä ja antoi sen toiselle. Tämä oli todistuksena kaupanteosta Israelissa. ⁸Sukulunastaja sanoi Booakselle: "Osta sinä se itsellesi", ja veti kengän jalastaan.

Booas ottaa Ruutin vaimokseen

⁹Silloin Booas sanoi vanhimmille ja kaikelle kansalle: "Te olette tänään todistajina siitä, että minä olen ostanut Noomilta kaiken Elimelekin, Kiljonin ja Mahlonin omaisuuden. ¹⁰Olen ostanut myös mooabilaisen Ruutin, Mahlonin lesken, vaimokseni, säilyttääkseni vainajan nimen hänen perintöosassaan. Näin vainajan nimi ei häviä hänen veljiensä keskuudesta eikä hänen kotipaikkansa portista. Te olette tänä päivänä tämän todistajia." ¹¹Kaikki portilla oleva kansa ja vanhimmat sanoivat: "Me olemme sen todistajia. Suokoon Herra, että vaimo, joka tulee taloosi, on kuin Raakel ja kuin Leea, jotka molemmat rakensivat Israelin huoneen. Tee väkeviä tekoja Efratassa, ja tulkoon nimesi kuuluisaksi Beetlehemissä. ¹²Tulkoon jälkeläisistä, jotka Herra antaa sinulle tästä nuoresta naisesta, Pereksen suvun kaltainen suku, hänen, jonka Taamar synnytti Juudalle."

¹³Booas otti Ruutin vaimokseen ja yhtyi häneen. Herra antoi Ruutin tulla raskaaksi, ja hän synnytti pojan. ¹⁴Naiset sanoivat Noomille: "Kiitetty olkoon Herra, joka ei ole tänä päivänä jättänyt sinua ilman sukulunastajaa. Pojan nimi tulee kuuluisaksi Israelissa. ¹⁵Hän virvoittaa sinua ja huolehtii sinusta vanhuudessasi. Onhan hänet synnyttänyt miniäsi, joka rakastaa sinua ja joka on sinulle parempi kuin seitsemän poikaa." ¹⁶Niin Noomi otti lapsen syliinsä, ja hänestä tuli sen hoitaja. ¹⁷Naapuritalojen naiset antoivat lapselle nimen ja sanoivat: "Noomille on syntynyt poika." He kutsuivat poikaa nimellä Oobed. Hänestä tuli Daavidin isän lisäin isä.

Pereksen sukuluettelo

¹⁸Tämä on Pereksen sukuluettelo: Perekselle syntyi Hesron, ¹⁹Hesronille Raam, Raamille Amminadab, ²⁰Amminadabille Nahson, Nahsonille Salma, ²¹Salmalle Booas, Booakselle Oobed, ²²Oobedille lisai, ja lisaille syntyi Daavid.